

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 22. 3. 2023

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: PGO-RPMS/2023/00009

Programová služba: TA3

Vysielateľ: C.E.N. s.r.o.

Číslo licencie: TD/14

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. PGO-RPMS/2023/00009 smerujúci voči vysielaniu televíznej programovej služby TA3 vysielateľa C.E.N. s.r.o. a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu výsledok preverenia podnetu.

T: 3. 4. 2023

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 22. 3. 2023

Podnet na preverenie č.	PGO-RPMS/2023/00009 zaevdovaný dňa 10. 1. 2023
Podávateľ:	fyzická osoba
Predmet podnetu:	Téma dňa
Deň a čas vysielania:	9. 1. 2023 o cca 19.50 hod.
Označenie podľa JSO:	bez označenia
Programová služba:	TA3
Vysielateľ:	C.E.N. s.r.o.
Číslo licencie:	TD/14

Dátum: 15. 3. 2023

OBSAH PODNETU:

„Dobrý deň, dovoľujem si Rade pre mediálne služby zaslať podnet na preverenie možného porušenia zákona, ktorý sa týka vysielania televíznej stanice (programovej služby) TA3 dňa 9. 1. 2023 v čase od 20:30 do 21:05. V tomto čase bola odvysielaná relácia *Téma dňa*, resp. jej druhá časť s titulkom „Róm vraždil, Kotleba hecuje“. Moderátorom tejto relácie je Peter Bielik a v rámci tejto druhej časti relácie boli hosťami Marek Kotleba (poslanec NR SR za stranu ĽS Naše Slovensko) a František Tanko (predseda Únie Rómov Slovenska). Marek Kotleba počas tejto relácie opakovane používal na označenie Rómov výrazy „cigán“ a „cigáni“, hoci tieto výrazy sú vo všeobecnosti vnímané ako pejoratívne a často sú používané s rasistickým podtónom. Moderátor relácie sa proti týmto výrazom neohradil ani neupozornil na ich nevhodnosť. Uvedené je potrebné vnímať aj v tom kontexte, že Marek Kotleba je poslanec NR SR zvolený za stranu ĽS Naše Slovensko, ktorej predstavitelia sú známi extrémistickými a rasistickými výroky (nielen) proti Rómom, a že predseda tejto strany Marian Kotleba bol právoplatne odsúdený za extrémistický trestný čin prejavu sympatie k hnutiu smerujúcemu k potlačeniu základných práv a slobôd. Odporúčam Rade pre mediálne služby preveriť, či v tomto prípade nedošlo k porušeniu zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách. Zároveň prosím o informovanie o výsledku vyhodnotenia tohto podnetu (e-mailom).“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách

§ 25 písm. b): „Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

§ 61 ods. 1 písm. c): „Obsahová služba, ktorú poskytuje vysielateľ alebo poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, musí rešpektovať ľudskú dôstojnosť, najmä nesmie propagovať násilie a otvorenou alebo skrytou formou podnecovať násilie alebo nenávisť, znevažovať alebo hanobiť na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, majetku, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, narodenia, národného alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, štátnej príslušnosti, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine.“

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ namietal používanie pejoratívnych výrazov „cigán“, „cigáni“ poslancom NR SR Marekom Kotlebom (ĽSNS) v diskusii týkajúcej sa konfliktu medzi „kotlebovcami“ a Rómami, ktorý vznikol po vražde 46-ročnej ženy z Michaloviec, kde hlavným podozrivým je miestny Róm. Program sme z toho dôvodu posudzovali na základe ustanovenia § 61 ods. 1 písm. c) zákona č. 264/2022 Z. z., teda zaoberali si otázkou, či obsahová služba nehanobí na základe príslušnosti k národnej alebo k etnickej skupine.

Program sme tiež posudzovali podľa § 25 písm. b) uvedeného zákona, teda zisťovali, či vysielateľ zabezpečil objektívnosť a nestrannosť programu aktuálnej publicistiky.

Podľa § 8 ods. 4 zákona č. 264/2022 Z. z. je aktuálna publicistika program tematicky spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam alebo názory politikov na jednotlivé témy.

Posudzovaný program podľa našej mienky možno považovať za program aktuálnej publicistiky. Namietaná časť programu (pozostávajúca z príspevku a následnej diskusie) vychádzala v tom čase z aktuálnej udalosti – vraždy 46-ročnej ženy, ktorá bola dohodaná v ranných hodinách na ulici v Michalovciach a hlavným podozrivým je miestny Róm. Program informoval o konflikte medzi „kotlebovcami“ a Rómami, podľa ktorých politici na čele s M. Kotlebom (prezentovaný bol v tejto súvislosti aj R. Fico) tento prípad zneužívajú na posilnenie rasistických vášní a vytĺkanie politického kapitálu. Program sa zaoberal v tom čase aktuálnou udalosťou – zhromaždením, ktoré krátko po medializácii vraždy zvolali do Michaloviec „kotlebovci“ na čele s Marianom Kotlebom, avšak na ktoré prišli vo veľkom množstve miestni Rómovia vyjadriť svoj protest voči zneužívaniu prípadu M. Kotlebom. V odvysielanej diskusii boli hosťami predstavitelia oboch strán konfliktu - František Tanko (Únia Rómov Slovenska) a Marek Kotleba (LSNS, brat Mariana Kotlebu).

Téma vraždy v Michalovciach tvorila druhú časť programu *Téma dňa*. Ako úvod do témy bol odvysielaný príspevok *Rómovia chcú vyjsť do ulíc*, ktorý poukázal na zneužívanie vraždy v Michalovciach niektorými politikmi na získavanie politických bodov. V tomto kontexte sa v príspevku spomína najmä meno Mariana Kotlebu. V príspevku sa ďalej uvádza, že voči zneužívaniu vraždy sa postavili Rómovia zaštitení Úniou Rómov Slovenska. Podľa jej predsedu Františka Tanka chcú Rómovia okrem protestov apelovať aj na najvyšších štátnych predstaviteľov s výzvou, aby začali riešiť vzrastajúci odpor voči Rómom.

Redaktor v príspevku uviedol, že časť politického spektra z neznalosti alebo zámerne lúpežnú vraždu zatiaľ bez preukázaného etnického motívu nesprávne porovnáva s terorizmom na Zámockej ulici. V tomto kontexte bolo v príspevku odvysielané vyjadrenie R. Fica, ktorý poukázal na to, že vrahom je Róm a všetci sú podľa neho opatrní o tom hovoriť. Následne bolo odvysielané vyjadrenie B. Kollára, ktorý odmietol porovnávanie prípadu s teroristickým útokom na Zámockej. Odvysielané bolo aj vyjadrenie Mariana Kotlebu, podľa ktorého sa vláda musí konečne zaoberať situáciou ľudí na východnom Slovensku. V závere príspevku bol odvysielaný krátky rozhovor redaktora s F. Tankom z Únie Rómov Slovenska. Redaktor sa Tanka opýtal, či vraždu považuje za etnický problém. Tanko odpovedal, že je to ťažká otázka, na ktorú nevie a nechce odpovedať. Podľa Tanka Rómom vražda mrzí, no odmietajú za ňu niesť kolektívnu zodpovednosť a obávajú sa ďalšej radikalizácie.

Následne moderátor Peter Bielik privítal v štúdiu Františka Tanka z Únie Rómov Slovenska a Mareka Kotlebu z Ľudovej strany Naše Slovensko (brata Mariana Kotlebu).

V úvode obaja hostia vyjadrili sústrasť pozostalým zavraždenej 46-ročnej zdravotnej sestry Eriky. Potom sa už venovali okolnostiam a priebehu protestného zhromaždenia, ktoré Kotlebova strana zorganizovala ako reakciu na vraždu, ale zhromaždenie sa príchodom miestnych Rómov zmenilo na protest proti osobe Mariana Kotlebu a jeho politike. František Tanko na úvod vyhlásil, že je neakceptovateľné, čo Kotlebova strana robí, keď všetkých Rómov hádže do jedného vreca. Marek Kotleba reagoval, že oni do Michaloviec nešli rozduchávať vášne, ale poukázať, aby sa takáto kriminalita nepáchala a práve tí „Cigáni“, ktorí prišli na námestie ich urážali a vyhrážali sa im. Kotleba vravel, že do Michaloviec ich zavolali priamo občania cez sociálne siete alebo telefonicky. Uviedol, že stoja na strane slušných ľudí, či sú bieli alebo čierni. Zároveň však dodal, že do Michaloviec prišli vyjadriť svoj postoj k problematike „cigánskej kriminality“.

Moderátor Bielik vyzdvihol prácu polície, ktorá zadržala „páchateľa“ vraždy do 48 hodín. F. Tanko sa ohradil voči označeniu zadržaného ako „páchateľa“. Podľa neho by sme nemali obviňovať tohto človeka a počkať si na výsledky vyšetrovania. Tanko naznačil, že niekto mohol úmyselne podhodiť zakrvavené oblečenie do blízkej rómskej osady, „aby to bolo na Rómov“. Moderátor Bielik sa v reakcii na tieto slová F. Tanka pýtal, či teda pieta zo strany Rómov je

myslená úprimne. Pýtal sa tiež, či Rómovia nie sú schopní riešiť si svoje problémy sami a spomenul pri tom občianske hliadky v rómskych osadách, ktoré sa však majú rušiť. F. Tanko v tejto súvislosti kritizoval spoluprácu a komunikáciu s vládou a vládnym splnomocnencom pre rómsku problematiku, ktorý je podľa neho totálne neschopný.

Moderátor spochybnil deklarovaný účel protestnej akcie kotlebovcov v Michalovciach, keď sa M. Kotlebu opýtal, komu inému ako Marianovi Kotlebovi a preferenciám jeho strany mala táto akcia pomôcť. Pýtal sa ako takáto akcia môže prospieť obyvateľom Michaloviec. M. Kotleba reagoval, že im nejde o preferencie, ale o to, aby ľuďom pomohli. Moderátor pripomenul M. Kotlebovi, že má zákonodarnú iniciatívu v parlamente. Pýtal sa ho, či si vie predstaviť navrhnuť legislatívu, ktorá by znamenala peniaze na školstvo a vzdelávanie pre Rómov, príp. na rómske občianske hliadky a policajtov v problémových oblastiach. Kotleba neodpovedal priamo, uviedol len, že parlamentná matematika je jasná a oni keď predložia nejaký zákon, nikto za neho hlasovať nebude. Kritizoval tiež doterajšie vlády za neriešenie problému a obohacovanie sa z finančných prostriedkov určených na jeho riešenie.

V ďalšej časti bol predmetom diskusie možný vplyv zhoršujúcej sa ekonomickej situácie na kriminalitu. M. Kotleba reagoval, že sa neobáva zvýšenia „cigánskej kriminality“, pretože niektorí, ktorí vedú asociálny život, majú ubytovanie a elektrickú energiu zadarmo a nepocítia tak zvýšené zálohové platby. F. Tanko v reakcii opätovne vyčítal M. Kotlebovi, že sa priživuje na rómskej problematike. Kritizoval v tejto súvislosti aj stranu OĽaNO a I. Matoviča za ich parlamentnú spoluprácu s „fašistami“. Uviedol, že sa chce stretnúť s prezidentkou a premiérom Hegerom a ponúknuť mu spoluprácu v oblasti vzdelávania Rómov. Moderátor Bielik sa pýtal, či plánujú navrhnuť aj nejaké opatrenia týkajúce sa zvýšenia bezpečnosti, voči čomu sa Tanko ohradil, že rómsku problematiku zužuje iba na bezpečnosť. Zdôraznil, že za vraždou v Michalovciach bol jednotlivec, pričom doposiaľ nie je ani isté, že to bol Róm.

V závere diskusie F. Tanko avizoval sériu ďalších protestov proti diskriminácii Rómov na Slovensku. M. Kotleba v reakcii spochybnil rómske zhromaždenia, keď uviedol, že Rómovia bývajú na ne navezení a častokrát ani nevedia, prečo tam sú. Kotleba opakovane deklaroval, že ich strana stojí na strane slušných ľudí bez ohľadu na to, či sú bieli alebo Rómovia.

V samom závere F. Tanko pripomenul Kotlebovi vlakové hliadky, ktoré podľa neho bili nevinných Rómov a vyjadril presvedčenie, že raz sa nájde človek, ktorý Kotlebovu stranu zruší.

§ 25 písm. b)

Marian Kotleba, resp. strana ĽSNS a jej predstavitelia sú dlhodobo známi šírením protirómskych postojov. V tejto súvislosti môže byť užitočné pripomenúť napríklad rozhodnutie Rady zo dňa 25. 4. 2017, ktorým vysielateľovi Rádia Frontinus uložila sankciu – pokutu vo výške 15.000 € za porušenie ustanovenia § 19 ods. 1 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. tým, že dňa 2. 10. 2016 odvysielal program *Debata na telefón*, v ktorom jediný hosť diskusnej relácie Milan Mazurek (vtedy ešte člen a poslanec NR SR za stranu ĽSNS) prezentoval vyjadrenia, v ktorých staval príslušníkov rómskeho etnika do kontrastu s majoritou a vyjadrenia o ich neprispôsobivosti, sociálnych výhodách, násilí a vandalizme. Rada konštatovala, že v dôsledku explicitných urážlivých vyjadrení na adresu rómskeho etnika došlo k porušeniu zákazu otvorenou formou znevažovať alebo hanobiť na základe príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine.

Rada tiež konštatovala porušenie ustanovenia § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. tým, že predmetný program medzi iným obsahoval aj jednostranné názory M. Mazureka k téme týkajúcej sa riešenia rómskej problematiky, ktoré v programe zazneli bez akejkoľvek názorovej oponentúry, čím prišlo k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti politicko-publicistického programu.

Podľa ustanovenia § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Do jej obsahu možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach.

Je právom vysielateľa vybrať si tému, jej spracovanie a hostí do diskusie podľa vlastného slobodného uváženia. Zároveň však musí zabezpečiť, aby vysielanie bolo v súlade so zákonom. V súvislosti s námietkami podávateľa podnetu sme sa v rámci posudzovania monitorovaného programu *Téma dňa* podľa § 25 písm. b) zamerali predovšetkým na to, či prezentované názory Mareka Kotlebu (brata Mariana Kotlebu, ktorý je právoplatne odsúdený za prečin prejavu sympatie k hnutiu smerujúcemu k potlačeniu základných práv a slobôd) a predstaviteľa strany ĽSNS, ktorá je dlhodobo známa svojimi protirómskymi postojmi, boli v rámci diskusie dostatočne vyvažované a či k nim zaznela relevantná názorová oponentúra.

Marek Kotleba v diskusii prezentoval postoj, že do Michaloviec kotlebovci nepišli „rozdúchávať vášne“, ako to tvrdia rómski aktivisti na čele s F. Tankom, ale prišli vyjadriť svoj postoj a poukázať na to, čo označil ako kriminalitu asociálov (v rámci diskusie ju tiež 2x označil ako „cigánsku kriminalitu“) a na to, že sa jej má predchádzať.

Tento postoj bol v rámci diskusie opakovane konfrontovaný moderátorom a F. Tankom.

Moderátor spochybnil Marekom Kotlebom deklarovaný účel a reálny prínos zhromaždenia pre obyvateľov Michaloviec. V tejto súvislosti poukázal na politický rozmer konania Mariana Kotlebu a jeho strany: *„Naozaj, pán Kotleba, komu inému ako Marianovi Kotlebovi, vašej strane, a teda preferenciám možno, ak sú na Slovensku ľudia, ktorých to zaujalo, mala návšteva Michaloviec prospieť? Naozaj si myslíte, že mohla napríklad prospieť občanom Michaloviec, budú sa teraz cítiť bezpečnejšie za to, že ste tam prišli?“*

Na inom mieste moderátor Kotlebovi pripomenul, že je poslanec a má zákonodarnú iniciatívu na riešenie problematiky touto formou: *„Pán Kotleba, vy máte zákonodarnú iniciatívu v parlamente, môžete presadzovať, navrhovať zákony. Viete si predstaviť, že by ste navrhli takú legislatívu, napríklad peniaze na školstvo alebo na vzdelávanie, na tie občianske hliadky, o ktorých sme sa pred malou chvíľou rozprávali, na väčší počet policajtov, ktorý by mohol byť v problémových oblastiach, podporili by ste to?“*

F. Tanko uviedol, že kotlebovci sa chodia do miest a do osád politicky zviditeľňovať a robiť „bububu“ na Rómov: *„Pán Kotleba, vy keď prídete niekde do osady alebo do mesta, vy robíte len bububu Rómom. Ak si myslíte, že Rómovia sa vás zľaknú, tak ste na veľkom omyle... To, že kotlebovci, kde sa niečo stane, tak už sú tam, už, nie je vôbec pravda, pán Kotleba, že si nenaháňate politické body, klamete, pán Kotleba, pretože tam, kde je niečo, hneď ste tam a už si zvyšujete preferencie, ťaháte ľudí k sebe, zavádzate, Rómovia sú, tvrdíte, najhoršie zlo v tejto krajine, takže to, to je absolútne neprijateľné.“*

Marek Kotleba argumentoval, že ĽSNS stojí na strane slušných ľudí. Proti nim staval „asociálov“: *„Vravíme, my sme vždy na strane slušných ľudí. Ak je niekto asociál a je biely alebo čierny, nám je to úplne jedno.“*

F. Tanko mu oponoval a opakovane vravel, že kotlebovci hádzu všetkých Rómov do jedného vreca. Uviedol, že Marian Kotleba pod „asociálmi“ myslí „Cigánov“: *„Ale prosím vás, prečo, prečo váš brat na námestiach rozpráva asociáli - Cigáni, prečo konkrétne nepovie?“* Tanko na inom mieste uviedol: *„My, Rómovia na Slovensku, nemôžeme za to, čo sa stalo v Michalovciach. Nikto nemal právo zobrat' niekomu život, ale podotýkam, bol to jednotlivec.“*

Tanko sa tiež ohradil voči tomu, ako sú v rámci diskusie Rómovia spájaný výlučne s kriminalitou: „Ak, hej, ak dovoľíte, táto otázka je, samozrejme, na mieste, ale ja sa chcem opýtať aj túto pána Kotlebu a verejne sa pýtam, na základe čoho niekto hodnotí, že Rómovia páchajú najväčšiu trestnú činnosť za uplynulé roky? Ved' nie je štatisticky nikde evidované, či Rómovia robia to, to, to, hej, to je jedna vec. A druhá vec je to, že Rómovia nikdy nenakradli ako politici... naozaj, ja nevidím v tom žiadny význam, aby niekto tu takto dehonestoval rómsky národ, že výchova, občianske a takéto veci, hej, kriminalita. Kriminalita je na celom Slovensku.“

M. Kotleba uviedol, že „cigánska kriminalita“ by sa v dôsledku zhoršujúcej sa ekonomickej situácie a zvyšujúcimi sa cenami za energie nemala zhoršiť, pretože „niektorým, ktorí žijú asociálny život neprídu vyššie zálohové platby, keď majú energie a ubytovanie zadarmo“. F. Tanko reagoval: „Kto má zadarmo ubytovanie, pán Kotleba, prečo nás zase nazývate asociálmi?“ M. Kotleba v reakcii uviedol, že hovorí o tých, ktorí žijú „asociálnym životom“ a že pozná aj slušných Cigánov. F. Tanko uviedol: „...Tu pán brat pána Kotlebu šíri, že on pozná aj slušných Rómov, aj neslušných Rómov. Pán Kotleba, ja naozaj som očarený tým, touto vašou politikou, že niekoľko rokov sa priživujete na rómskej problematike...“

V závere diskusie F. Tanko ešte na adresu ĽSNS uviedol: „Ja len toľko dodám, že ozaj, že strana Mariana Kotlebu nepatrí na verejnosť. A naozaj mi je veľmi ľúto to, že bolo dokázané aj súdom, že pán Marian Kotleba teda bol právoplatne odsúdený, mrzí nás všetkých Rómov, že dostal pokutu, teda oné, ako sa volá, že dostal podmienku, a tento človek nepatrí na verejnosť. To je človek, ktorý proste robí nenávisť voči majorite a Rómom. Preto aj my sme sa rozhodli ísť do tých ulíc, vyzvať vládu Slovenskej republiky, aby naozaj toto raz a navždy skončilo.“

V úplnom závere F. Tanko dodal, že raz sa nájde človek, ktorý túto stranu úplne zruší.

Domnievame sa, že program *Téma dňa* možno z hľadiska posudzovania podľa § 25 písm. b) považovať za dostatočne vyvážený. Myslíme si, že prezentované postoje Mareka Kotlebu a jeho uchopenie témy týkajúcej sa vraždy v Michalovciach, boli v rámci diskusie dostatočne konfrontované moderátorom a aj názorovým oponentom F. Tankom.

§ 61 ods. 1 písm. c)

Podávateľ namietal používanie výrazov „Cigán“, „Cigáni“, ktoré sú podľa neho pejoratívne a majú rasistický podtón. Podávateľ namietal, že moderátor sa voči týmto pomenovaniám neohradil a neupozornil na ich nevhodnosť.

Posudzovali sme, či výroky, ktoré v programe zazneli, mohli podnecovať nenávisť, či znevažovať alebo hanobiť na základe príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine.

Marek Kotleba v rámci diskusie v súvislosti s označením ľudí rómskeho etnika používal výraz „Cigán“, „Cigáni“, „cigánsky“. V programe zaznamenali z jeho úst nasledujúce vyjadrenia:

- „A práve vaša, alebo teda vaši priatelia, ktorí tam zorganizovali to protestné stretnutie proti nám, kde vlastne tí Cigáni všetci prišli spoločne na to námestie, začali nás urážať...“

- „My sme prišli vyjadriť svoj postoj k tejto problematike, k tejto cigánskej kriminalite, ktorá sa stala, ale ktorá sa tam aj pácha.“

- „My nikoho nedehonestujeme, pretože aj v Michalovciach sú Cigáni, ktorí sa dištancujú od tých, ktorí žijú v osadách, pretože aj slušní, aj ja poznám aj slušných Cigánov, ktorí postavili domy, vychovali deti a vedia viesť riadny život.“

- „Tak ja potom nechápem tomu, prečo sa Cigáni dajú každé jedny voľby oklamať, pretože vieme dobre, že tam je kupovanie hlasov predvolebných, a je to každé štyri roky to isté.“
- „Je to každé roky štyri to isté. A váš problém neriešil nikto, pretože tie peniaze sa stratili, ľudia sa obohatili a vlastne vy, Cigáni, ste iba nástroj na to, aby niekto zbohatol.“
- „Čiže tá kriminalita môže byť aj z tohto hľadiska, ale čo sa týka tejto kriminality, cigánskej, ja nemyslím si, že by mala nejako sa zdvihnúť...“
- „Ja poznám Cigánov aj slušných...“
- „Ja som nepovedal, že všetci Cigáni sú asociáli.“
- „A povedal som, poznám Cigánov aj slušných a poznám Cigánov asociálnych.“
- „To znamená, tie školy murárske a tak ďalej, tie, to by ste podporili... pretože keby Cigáni od toho deväťdesiateho tretieho využili ten potenciál, ktorý majú, tak diaľnicu do Košíc máme už dávno postavenú.“
- „Nehádzzeme v žiadnom prípade všetkých do jedného vreca. Ja mám kamarátov aj Cigánov, poznám aj takých, aj takých...“
- „Viete, mňa len mrzí to, že tieto zhromaždenia sú o tom, že tí Cigáni mnohokrát na tých zhromaždeniach niektorí ani nevedia, prečo sú, lebo ich tam navozia...“
- Čiže mňa toto mrzí, pretože aj tí Cigáni, ktorí sú slušní, v Michalovciach sa dištancujú od tých, ktorí žijú asociálny život.“

Výraz *Cigán* je podľa Slovníka súčasného slovenského jazyka pomenovanie pre príslušníka etnickej skupiny indického pôvodu, od 10. storočia rozptýlenej po celom svete, miestami ešte žijúcej kočovným životom. Novším pomenovaním je výraz *Róm*.¹

Od etnického názvu *Cigán* (*Róm*) je v slovenskom jazyku odvodený výraz *cigániť*. Podľa Stručného etymologického slovníka slovenčiny ide o výraz v zmysle klamať, kraďnúť, správať sa, konať ako *Cigán*. Význam výrazu odráža vlastnosti zovšeobecňujúco pripisované príslušníkom tohto etnika.²

Výraz *Cigán* nenesie nevyhnutne negatívnu konotáciu, keďže ide o staršie pomenovanie príslušníka etnickej skupiny. Avšak z dôvodu, že výraz má aj hanlivý význam, sa samotní Rómovia rozhodli pre pomenovanie *Róm*. Výraz *Róm* sa podľa splnomocnenca vlády pre rómske komunity Jána Hera (ktorý je sám rómskeho pôvodu) používa v rámci štandardnej komunikácie aj na medzinárodnej úrovni či v členských krajinách Rady Európy v oficiálnych príhovoroch. Na používaní tohto pomenovania sa dohodla rómska inteligencia na stretnutí v anglickom Orpingtone v roku 1971. Cieľom tohto kroku bolo podľa Hera povzbudenie etnika z marazmu života na periférii k integrácii.

J. Hero v rozhovore pre Denník N uviedol: „Viem tolerovať, keď prídem do nejakej lokality a Rómovia o sebe povedia, že sú *Cigáni*, nie Rómovia. Aj ja som ho používal do roku 1990, vyrastal som na dedine a tam sa ten pojem používal. Až keď som sa v roku 1991 dozvedel, že je takýto pojem, potešil som sa tomu a rešpektujem to. Od politikov by som očakával, že to budú rešpektovať a použijú nehanlivý výraz, ktorým je *Róm*.“³

Moderátor diskusie používanie výrazu *Cigán*, *Cigáni*, *cigánsky* Marekom Kotlebom nijako nekomentoval. Domnievame sa, že poukázať na hanlivý aspekt tohto pomenovania by bolo

¹ kolektív autorov Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV; *Slovník súčasného slovenského jazyka*; Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied; Bratislava 2006

² Ľubor Králik; *Stručný etymologický slovník slovenčiny*; Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied; Bratislava 2015

³ <https://dennikn.sk/3241976/splnomocnenec-pre-romske-komunity-hero-fico-by-nemal-o-romoch-hovorit-ako-o-ciganoch/?ref=mwat>

v rámci diskusie vhodné. Napriek tomu si myslíme, že samotné použitie tohto výrazu v súvislosti s rómskym etnikom nemá spôsobilosť podnecovať nenávisť, či znevažovať alebo hanobiť na základe príslušnosti k etnickej skupine. Dôležitý je v tomto prípade širší kontext a obsah odvysielanej diskusie, čo sa týka prezentácie rómskeho etnika.

Marek Kotleba pri prezentovaní toho, čo v rámci diskusie označil ako „cigánsku kriminalitu“ (výraz „cigánska kriminalita“ použil v rámci diskusie 2x) verbálne uplatňuje delenie na základe správania sa, resp. spôsobu života – asociálne správanie vs. slušné správanie, resp. asociáli vs. slušní ľudia. Rozlišuje tiež medzi „slušnými Cigánmi“ a tými, ktorí žijú v osadách, teda podľa neho asociálnym spôsobom života:

- „*My nikoho nedeňonestujeme, pretože aj v Michalovciach sú Cigáni, ktorí sa dištancujú od tých, ktorí žijú v osadách, pretože aj slušní, aj ja poznám aj slušných Cigánov, ktorí postavili domy, vychovali deti a vedia viesť riadny život.*“

- „*Ale raz keď je niekto asociál a žije asociálnym spôsobom života, tak je úplne jedno, akej farby pleti je predsa, takže to je celé.*“

- „*Ja poznám Cigánov aj slušných...*“

- „*Ja som povedal, ľudia, ktorí žijú asociálnym spôsobom... Ja som nepovedal, že všetci Cigáni sú asociáli... Ľudia, ktorí žijú asociálnym spôsobom. A povedal som, poznám Cigánov aj slušných a poznám Cigánov asociálnych.*“

- „*...v každej jednej obci, alebo v každom jednom okrese, kde takáto, takáto menšina by dostala prácu, tým pádom by mohli platiť, aj keď dajme tomu z minimálnej mzdy, by mohli platiť odvody a štát by ušetril na sociálnych dávkach a mohli by začať viesť normálny, riadny život ako každý jeden občan Slovenskej republiky.*“

- „*My sme povedali, že Ľudová strana Naše Slovensko bude stáť na strane slušných ľudí, či sú bieli, či sú čierni, nehádzeme v žiadnom prípade všetkých do jedného vreca. Ja mám kamarátov aj Cigánov, poznám aj takých, aj takých. Poznám takých, ktorí si postavili domy, ktorí vychovali deti a vedia prácu.*“

- „*...Čiže mňa toto mrzí, pretože aj tí Cigáni, ktorí sú slušní, v Michalovciach sa dištancujú od tých, ktorí žijú asociálny život.*“

- „*My budeme stáť vždy na strane slušných ľudí...*“

Kotleba sa teda verbálne vyhýba vymedzovaniu na základe etnicity a hovorí, že určujúcim prvkom je správanie (resp. spôsob života), pričom „keď je niekto asociál a žije asociálnym spôsobom života, tak je úplne jedno, akej farby pleti je“. Spomína príklad „slušných Cigánov“, ktorí postavili dom, vychovali deti a „vedia viesť riadny život“. Tvrdí, že pokiaľ by sa Rómom podarilo zamestnať, hoci aj za minimálnu mzdu, mohli by začať viesť normálny život ako každý jeden občan Slovenskej republiky.

Na druhej strane je z jeho vyjadrení zrejmé, že keď hovorí o asociáloch, hovorí o ľuďoch z osád a o ľuďoch rómskeho etnika – „Cigánoch“. V diskusii napríklad neponúka žiadny príklad „bielych“ asociálov (asociálov z majoritného obyvateľstva). Kriminalitu, voči ktorej vystupuje, označuje ako „cigánsku kriminalitu“ a spája ju výhradne s Rómami - „Cigánmi“. Obdobnú kriminalitu majority, resp. asociálnej majority, nespomína.

Z doterajšej činnosti strany ĽSNS je tiež známe, že sa aktivizuje práve v prípadoch týkajúcich sa menšín (Rómovia, príp. migranti) a nie je nám známe, že by mala vo svojej agende kriminalitu ako takú a aktivizovala sa napr. aj v prípadoch kriminality týkajúcej sa majority (resp. asociálnej majority).

Je teda potrebné uviesť, že hoci Kotleba v diskusii hovorí o „cigánskej kriminalite“, ktorú spája s tzv. asociálnosťou ľudí z rómskych osád, explicitne ju neprezentuje na základe etnického,

resp. rasového princípu (ako vnútorný povahový prvok daného etnika), ale ako sociálny jav, ktorý je ovplyvniteľný a môže sa zmeniť (napr. keď daní ľudia dostanú prácu).

Na základe uvedeného sa domnievame, že odvysielanie vyjadrení týkajúcich sa „Cigánov“ a „cigánskej kriminality“ spôsobom, akým ich v diskusii prezentoval M. Kotleba, nemožno hodnotiť ako výroky, ktoré skrytou alebo otvorenou formou podnecujú nenávisť, znevažujú alebo hanobia na základe príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine.

ZÁVER:

Na základe uvedených skutočností sa domnievame, že vysielateľ TA3 odvysielaním programu *Téma dňa* zo dňa 9. 1. 2023 **neporušil ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.** Zároveň si myslíme, že vysielateľ odvysielaním predmetného programu **neporušil ustanovenie § 61 ods. 1 písm. c) toho istého zákona.**

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený.**

Prepis/Popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. PGO-RMS/2023/00009)

Monitorované vysielanie: Téma dňa
Deň vysielania: 9. 1. 2023
Čas vysielania: cca 19.50 h
Označenie JSO: bez označenia

Vysielací čas (časová stopa):

- 19:50:03 hod. – začiatok programu *Téma dňa*

témy:

- Fico a jeho predčasné voľby (príspevok o premenlivom postoji R. Fica k predčasným voľbám)
- Šeligova 76-tka vs. predčasné voľby - hostia v štúdiu E. Tomáš (Hlas-SD) a D. Velič (Za ľudí) (diskusia o politickej situácii po páde vlády)
- Rómovia chcú vyjsť do ulíc (príspevok o vražde v Michalovciach a jej zneužívaní na vyvolávanie rasistických vášní)
- Róm vraždil, Kotleba hecuje - hostia Marek Kotleba (ĽSNS) a František Tanko (Únia Rómov Slovenska) (diskusia o vražde v Michalovciach)

- 21:03:14 hod. – koniec programu *Téma dňa*

Príspevok: *Rómovia chcú vyjsť do ulíc* (názov uvedený vo forme titulku umiestneného v spodnej časti obrazovky počas trvania príspevku)

Prepis:

Peter Bielik, moderátor: *„Novoročnú vraždu v Michalovciach niektorí politici využívajú na posilnenie rasistických vášní, tvrdia aktivisti. Polícia pritom oficiálne hovorí o lúpežnej vražde a etnicky motív konania páchatel'a vôbec nespomína. Rómovia sú zo situácie, ako aj včerajšieho zhromaždenia v Michalovciach pobúrení a chystajú sa zakročiť proti rasizmu, extrémizmu a politike Mariána Kotlebu.“*

Richard Bolješik, redaktor: *„Po posledných udalostiach v Michalovciach avizujú svoju nespokojnosť aj Rómovia. Na nasledujúce dni pripravujú pochody a rôzne protesty vo viacerých mestách Slovenska. Odmietajú politizáciu vraždy v Michalovciach ako aj vytĺkanie politického kapitálu z tohto tragického činu.“*

Marián Kotleba, predseda Ľudová strana Naše Slovensko: *„...spoločne, spoločne vláde v Bratislave odkázali, že sa musí konečne zaoberať situáciou ľudí na východnom Slovensku.“*

František Tanko, predseda Únie Rómov Slovenska: *„Marián Kotleba zneužíva tento problém vo svoj prospech a takto si zahrieva politickú polievocku.“*

Richard Bolješik, redaktor: *„Podľa predsedu Únie Rómov na Slovensku, trestné oznámenia nič neriešia. V najbližších dňoch chcú okrem protestov apelovať aj na prezidentku, predsedu*

vlády a vládneho splnomocnenca pre rómske komunity verejnou výzvou, aby začali riešiť vzrastajúci odpor proti Rómom.“

František Tanko, predseda Únie Rómov Slovenska: *„Na Slovensku je obrovský rasizmus. Je skrytý rasizmus a je verejný rasizmus.*“

Richard Bolješik, redaktor: *„Zatial, čo viacerí politici násilnú vraždu verejne ihneď odsúdili, časť politického spektra buď z neznalosti, alebo zámerne, lúpežnú vraždu zatiaľ bez preukázaného etnického motívu, nesprávne porovnávajú s terorizmom na Zámockej ulici, kde jediným motívom páchatel'a bola nenávisť k časti spoločnosti.*“

Robert Fico, predseda strany, poslanec NR SR (Smer-SD)(nakrútené 8.1.2023): *„Podľa všetkého, ja rešpektujem prezumpciu nevinu, je vrahom Róm. Tak všetci sú veľmi opatrní, že pozor, o tom sa nemôže hovoriť.*“

Boris Kollár, predseda NR SR (Sme rodina)(nakrútené 8.1.2023): *„Motivácia tam bola tuším len získať nejaké prostriedky. Tam to bol skoro teroristický čin, ktorý proste bol úplne inak vnímaný. Čiže v tomto ja vidím ten rozdiel.*“

Richard Bolješik, redaktor: *„A vy považujete tú vraždu za etnický problém?“*

František Tanko, predseda Únie Rómov Slovenska: *„Viete, toto je ozaj veľmi ťažká otázka, na ktorú ja vám neviem a ani nechcem odpovedať.*“

Richard Bolješik, redaktor: *„Podľa predsedu únie, Rómov novoročná vražda mrzí, no odmietajú za ňu niesť kolektívnu zodpovednosť. Obávajú sa tiež d'álšej radikalizácie.*“

František Tanko, predseda Únie Rómov Slovenska: *„A máme toho naozaj plné zuby. Plné zuby, pretože naozaj sa môže stať to, čo by nikto neočakával, že môže prísť k problému medzi majoritou a Rómami, hej.*“

Richard Bolješik, redaktor: *„Richard Bolješik, TA3.*“

Diskusia: *Róm vraždil, Kotleba hecuje (názov uvedený vo forme titulku umiestneného v spodnej časti obrazovky počas trvania diskusie)*

Prepis:

Peter Bielik, moderátor: *„Dámy a páni, v druhej časti by som chcel aj vo vašom mene privítať našich ďalších hostí. Je to pán František Tanko z Únie Rómov Slovenska a poslanec Národnej rady Marek Kotleba. Vitajte u nás, páni. Dobrý večer.*“

Marek Kotleba, poslanec NR SR (ESNS): *„Dobrý večer.*“

František Tanko, Únia Rómov Slovenska: *„Dobrý večer. Ďakujem veľmi pekne, že ste dali nám možnosť.*“

Peter Bielik, moderátor: „*Tak samozrejme. A myslím, že v takomto zložení je to vôbec prvýkrát. Už ste sa takto stretli v debate?*“

Marek Kotleba: „*Ešte nie, myslím.*“

František Tanko: „*Nie.*“

Peter Bielik, moderátor: „*Tak som rád, že môžete mať u nás premiéru. Pán Tanko, ako hodnotíte to, čo sa udialo v Michalovciach?*“

František Tanko: „*Ja predovšetkým chcem ešte raz vyjadriť úprimnú sústrasť pozostalej rodine. A samozrejme, aj naši Rómovia v Michalovciach si boli uctiť symbolicky, samozrejme, zapálením sviečky.*“

Peter Bielik, moderátor: „*Pán Kotleba.*“

Marek Kotleba: „*Tak treba si povedať, že je to veľmi smutné, že na začiatku roku sa stala takáto brutálna vražda. A je mi to veľmi ľúto, všetkým prajem úprimnú sústrasť. A je to naozaj veľmi smutné a takýmto, takýmto vraždám by sme mali práve predchádzať.*“

Peter Bielik, moderátor: „*Aj vy, aj vy ste sa rozhodli vyjsť na námestia, prečo?*“

František Tanko: „*No, predovšetkým musím povedať to, že to, čo robí Kotlebova strana voči nám, Rómom, je neakceptovateľné. To, čo sa stalo v Michalovciach, nás všetkých mrzí, ale nemôžeme všetkých Rómov hádzat' do jedného vreca, to sa proste nedá, pretože aj my sme ľudia, ktorí naozaj dodržiajú zákony, ale z druhej strany musím povedať to, že je neakceptovateľné to, aby všetkých Rómov hádzali do jedného vreca.*“

Peter Bielik, moderátor: „*Pán Kotleba.*“

Marek Kotleba: „*Pán, pán Tanko tu vraví úplne, podľa mňa nejaké veci úplne mimo, pretože my aj keď sme išli na to námestie do Michaloviec, my sme tam nešli rozdúchať nejaké vášne, my sme tam prišli poukázať na to, že kriminalite takejto sa tu má predchádzať. A práve vaša, alebo teda vaši priatelia, ktorí tam zorganizovali to protestné stretnutie proti nám, kde vlastne tí Cigáni všetci prišli spoločne na to námestie, začali nás urážať, už predtým cez Facebook nám písali rôzne statusy a rôzne komentáre, že ako nás dopichajú nožom, ako nás zabijú, a popri tom my sme iba prišli poukázať to, aby takáto kriminalita sa nepáchala, pretože nás oslovili aj ľudia z Michaloviec, ktorí tej kriminality, ktorá sa pácha v Michalovciach, už majú dosť. A je tu tridsať rokov problém, ktorý sa nerieši, čerpajú sa na to obrovské peniaze, obrovské milióny a nič sa nezmenilo, tak potom...*“

František Tanko: „*Pán Kotleba, pri všetkej úcte k vám, nechcel som vám skákať do reči.*“

Marek Kotleba: „*No, však sa vyjadrite.*“

František Tanko: „*Chcem sa vás opýtať, kto vás pozval na ten protest, pozvali vás organizátori, kto vás konkrétne pozval, hej?*“

Marek Kotleba: „*My.*“

František Tanko: „*Ja ako som veľmi očarený tým, že ako vaša strana ide, ide, samozrejme, preferovať rómsku kriminalitu, ale z druhej strany v parlamente, vy ste poslanec Národnej rady Slovenskej republiky.*“

Peter Bielik, moderátor: „*Dobre, poďme postupne, najprv tú otázku.*“

František Tanko: „*A nech sa páči.*“

Peter Bielik, moderátor: „*Pripustím teda tú otázku, kto vás tam pozval, lebo vy ste o tom hovorili, že tam volali ľudí.*“

Marek Kotleba: „*Treba... Ľudová strana Naše Slovensko bude stáť vždy na strane slušných ľudí, či sú bieli alebo sú čierni. Na, my sme prišli vyjadriť svoj postoj k tejto problematike, k tejto cigánskej kriminalite, ktorá sa stala, ale ktorá sa tam aj pácha. To nebol len tento jeden, táto jedna brutálna vražda, ktorá spôsobila to, čo spôsobila, ale tá kriminalita je tam pravidelná, či už ide o osadníkov alebo ide o ľudí, ktorých otravujú, ľudí slušných, pred obchodnými centrami.*“

Peter Bielik, moderátor: „*Dobre. Pozval vás tam niekto? Tak znela otázka.*“

Marek Kotleba: „*Čiže my sme prišli brániť, áno. A pozvali nás aj ľudia...*“

Peter Bielik, moderátor: „*OK.*“

Marek Kotleba: „*...priamo občania, ktorí nás kontaktovali či už cez sociálne siete alebo telefonicky, aby sme sa prišli na to pozrieť, lebo ja konkrétne Michalovce poznám, ja som tam chodieval, aj keď som bol chlapec, bol som tam aj teraz cez leto, čiže videl som, čo sa tam priamo deje. A to si povedzme.*“

František Tanko: „*A čo ste vyriešili, že ste tam prišli? Ved' ste.*“

Marek Kotleba: „*My sme.*“

Peter Bielik, moderátor: „*Pán Tanko, ak dovoľíte, ja budem klásť otázky.*“

František Tanko: „*Nech sa páči.*“

Peter Bielik, moderátor: „*Asi by bolo dobré vzdať istý hold aj polícii, ktorá tú situáciu veľmi dobre zvládla, nielen čo sa týka zadržania páchatel'a, ale aj čo sa týka potom tej konkrétnej akcie, ktorá sa konala v Michalovciach, že teda dokázala zjednať poriadok aj napriek tomu, že tam boli pomerne vyostrené vášne.*“

František Tanko: „*Pán redaktor, k tej vražde v Michalovciach, počkajme si na výsledky vyšetrovania, hej, neobviňujme človeka, ktorý ešte nie je na sto percent istý, nie je na sto percent*

isté to, že tento človek spáchal tento trestný čin, hej? Počkajme si na výsledky vyšetrovania, a keď to tento dotyčný, jeden z nás, spravil, zaslúži si, samozrejme, adekvátny trest, nič viac, nič menej.“

Peter Bielik, moderátor: *„Pán Tanko, ale predsa len, ako zakrvavené oblečenie v koši, nôž zakrvavený v koši, ťažko sa bude dokazovať, že to nebol on.“*

František Tanko: *„Ale to, zakrvavené, prepáčte, pán redaktor, prepáčte, ja vám niečo poviem, ak, ak, pán redaktor, ak niečo niekto chce spraviť a je v blízkosti osady, tak jasné, že nie je tak hlúpy, že si tie materiály zoberie so sebou, tak ich odhodí do osady, aby to bolo na Rómov. Prečo, prečo, akože aký význam má toto všetko ako hádzať na to, na toho jedného Róma? Hovorím, máme tu súdy, máme tu políciu, nech sa to vyšetrí.“*

Peter Bielik, moderátor: *„No, len tam je potom otázka, že či naozaj teda tá pieta, ktorú ste tam vyjadrovali, bola myslená úprimne.“*

František Tanko: *„Úprimne.“*

Peter Bielik, moderátor: *„Podobnú, podobnú rétoriku totiž mal aj otcim tohto údajného páchatel'a, keď hovoril teda, že celú noc bol s nimi a tak ďalej a tak ďalej. To vám neznie ako, ako vyrábanie nejakých falošných alibi alebo niečo podobné?“*

František Tanko: *„Pán redaktor, ja nie som policajný vyšetrovateľ, nie som prokurátor, nie som sudca. Ešte raz opakujem, nechajme to na vyšetrovateľov, na súdov a na prokuratúru, počkajme si, kým sa to vyšetrí a potom z toho budeme robiť závery. Neodsudzujme človeka, ktorému nie je nič dokázané.“*

Peter Bielik, moderátor: *„Dobre. Platí tu prezumpcia neviny, v tom máte pravdu, aj keď tá dôkazná situácia je pomerne, pomerne pre páchatel'a, údajného páchatel'a, zložitá. Dobrá otázka, alebo teda tá istá otázka, pán Kotleba, smerom k vám. Naozaj, tá polícia urobila zrejme to, čo mala. Nie vždy máme možnosť pochváliť policajtov alebo v každom prípade pochváliť policajtov, teraz to asi naozaj je na mieste, pretože páchatel'a zadržali, myslím, do štyridsiaticich ôsmich hodín, plus naozaj na tej akcii v Michalovciach udržali pokoj.“*

Marek Kotleba: *„No, tak musíme si to jasne vysvetliť, pretože to, že polícia niečo vyšetrí, život tomu človeku nevráti. Čiže dôležitá je prevencia, a nie potom že vyšetríme, nájdeme vraha. A ja by som chcel ešte povedať, aby potom polícia, keď toto celé vyšetrí, aby zverejnila celé video, ktoré má polícia, lebo keby sme si to video celé pozreli, ako je, nielen to, čo bolo v médiách.“*

Peter Bielik, moderátor: *„A vy ste ho videli?“*

Marek Kotleba: *„Nebudem sa viac k tomu vyjadrovať, aby som náhodou nejaké vyšetrovanie neovplyvnil. Keby celé to video videli, tak je to o dosť brutálnejšie, ako to vidno, to je jedna vec. Keď už to polícia aj vyšetrí, či už ten dotyčný je vinný alebo nie je vinný, život to nikomu nevráti, to je ďalšia vec. Čo sa týka tej akcie v Michalovciach, tá akcia v Michalovciach zo strany polície nebola absolútne zabezpečená, pretože aj vy ste to mohli vidieť, keď vaša skupina Rómov začala po nás vykrikovať, my sme neurobili absolútne nič, my sme vás neosočovali,*

nekričali ste. Vy ste tam mali ľudí, ktorí burcovali ten dav, aby vykrikovali, či už to boli nejaké hanlivé, nejaké nadávky, nejaké urážky. Čiže toto si musíte priznať, že to tak bolo.“

František Tanko: *„Môžem, môžem?“*

Peter Bielik, moderátor: *„No, dobre, ale pokiaľ ide o vyjadrovanie názoru, tak tam polícia nezasahuje, pokiaľ by došlo k stretom tých dvoch skupín.“*

Marek Kotleba: *„Áno, ale pozor, pozor, ide o to, že boli tam dve skupiny ľudí, kde naozaj tá situácia mohla byť v tom danom momente vyhrotená, ale bola tam iba mestská polícia z Michaloviec a štátna polícia bola úplne niekde inde. Čiže, ak by náhodou prišlo k nejakému stretu a niečo by sa tam vážne stalo, nejaké zranenie, nebodaj vraždy alebo nejaké zabitie, pretože vieme, že tieto skupiny ľudí veľakrát majú pri sebe nožiky a podobné nejaké zbrane, a niečo by sa stalo, čo by potom polícia urobila, čo by, ako by zakročila, keď priamo na mieste štátna polícia nebola. Boli tam iba zopár operatívcoz z kriminálky, čo sme videli, a polícia bola aj s kukláčmi aj s dodávkami úplne niekde inde. Kým by sa ona prepravila na námestie, tak tam mohlo...“*

Peter Bielik, moderátor: *„Zrejme, zrejme mali, zrejme mali situáciu inak monitorovanú.“*

František Tanko: *„Môžem teda zareagovať?“*

Peter Bielik, moderátor: *„Nech sa páči.“*

František Tanko: *„Pán Kotleba, už to, že ste tam prišli, vyvolalo veľkú nespokojnosť z radu Rómov. Chcem sa vás opýtať, akým právom vy dehonestujete Rómov na Slovensku, akým právom vy, vy nazývate Rómov asociálnymi živlami?“*

Marek Kotleba: *„Zase prekrúcate. Kedy som ja, kedy som ja povedal.“*

František Tanko: *„No, však ja sa vás pýtam. No, nie vy alebo celá vaša, celá vaša strana.“*

Marek Kotleba: *„Vravíme, my sme vždy na strane slušných ľudí. Ak je niekto asociál a je biely alebo čierny, nám je to úplne jedno.“*

František Tanko: *„Ale potom, ale.“*

Marek Kotleba: *„My nikoho nedehonestujeme, pretože aj v Michalovciach sú Cigáni, ktorí sa dištancujú od tých, ktorí žijú v osadách, pretože aj slušní, aj ja poznám aj slušných Cigánov, ktorí postavili domy, vychovali deti a vedia viesť riadny život.“*

František Tanko: *„Ale potom prečo všetkých Rómov hádzate do jedného vreca?“*

Marek Kotleba: *„My absolútne, veď som vám to teraz povedal, nehádzeme žiadnych.“*

Peter Bielik, moderátor: *„No.“*

František Tanko: „Ale prosím vás, prečo, prečo váš brat na námestiach rozpráva asociáli - Cigáni, prečo konkrétne nepovie?“

Marek Kotleba: „Ale raz keď je niekto asociál a žije asociálnym spôsobom života, tak je úplne jedno, akej farby pleti je predsa, takže to je celé.“

Peter Bielik, moderátor: „Dobre, pán, aby to nebolo len, len vaša diskusia, naozaj, podme trochu ďalej.“

František Tanko: „Jasné.“

Peter Bielik, moderátor: „Naozaj, pán Kotleba, komu inému ako Marianovi Kotlebovi, vašej strane, a teda preferenciám možno, ak sú na Slovensku ľudia, ktorých to zaujalo, mala návšteva Michaloviec prospieť? Naozaj si myslíte, že mohla napríklad prospieť občanom Michaloviec, budú sa teraz cítiť bezpečnejšie za to, že ste tam prišli?“

Marek Kotleba: „V takýchto situáciách sme už pomohli viacerým ľuďom. My sme sa nikdy nepozerali na preferencie, pretože my sme takéto akcie, my sme boli podporovať ľudí, či sme mali jedna celá sedemdesiatosem percenta, dve percentá, alebo nula celá osem. My túto našu prácu nerobíme jeden deň, my to nerobíme pre jedny voľby, ale robíme to pre všetkých slušných ľudí. Tak, ako sme pomohli či už ľuďom vo Važci alebo v Kozárovciach, tak pomôžeme ľuďom aj v Michalovciach. A tí ľudia, ktorí tam trpia niektorých takýchto občanov, ktorí to spôsobujú, nás oslovili a my im chceme pomôcť. Nám tu nejde o preferencie, či teraz v Michalovciach nás budú voliť alebo nebudú.“

Peter Bielik, moderátor: „No a ako im môžete pomôcť, čo tam postavíte opäť hliadky, tak, ako ste mali kedysi vo vlakoch?“

Marek Kotleba: „Napríklad, napríklad. Ak to neurobí štátna polícia, pretože dôležitá je prevencia, nie riešenie dôsledkov, tak budeme musieť využiť všetky možné zákonné prostriedky, aby sme ľuďom vedeli pomôcť.“

Peter Bielik, moderátor: „Zákonné prostriedky asi neumožňujú celkom robiť nejaké občianske hliadky mimo štátnych inštitúcií, mimo oficiálnych slovenských orgánov. Takými hliadkami napríklad, pán Tanko, boli kedysi občianske hliadky, ktoré boli teda oficiálne. V podstate sa dá povedať, že Rómovia sa strážili sami, alebo teda starali sa o poriadok vo svojich komunitách sami. Prečo už niečo podobné nevidíme?“

František Tanko: „Dovoľte, aby som ešte zareagoval na pána Kotlebu. Pán Kotleba, vy keď prídete niekde do osady alebo do mesta, vy robíte len bububu Rómom. Ak si myslíte, že Rómovia sa vás zľaknú, tak ste na veľkom omyle. To, že máte pri sebe, pri sebe chlapcov alebo ľudí, ktorí sú napichaní steroidmi a sú takíto, tak ako nemyslíte si, že sa vás Rómovia zľaknú. Rómovia nechcú problémy v spoločnosti, nechceme vyvolať konflikty medzi majoritou a Rómami, hej, to je ako veľký problém, hej? To, že kotlebovci, kde sa niečo stane, tak už sú tam, už, nie je vôbec pravda, pán Kotleba, že si nenaháňate politické body, klamete, pán Kotleba, pretože tam, kde je niečo, hneď ste tam a už si zvyšujete preferencie, ťaháte ľudí k sebe,

zavádzate, Rómovia sú, tvrdíte, najhoršie zlo v tejto krajine, takže to, to je absolútne neprijateľné.“

Peter Bielik, moderátor: *„No, poďme teraz k mojej otázke, prečo už teda Rómovia nestrážia sami seba, prečo.“*

Marek Kotleba: *„Zase prekrúcate, no, bohužiaľ.“*

František Tanko: *„Pán Bielik, pán Bielik.“*

Peter Bielik, moderátor: *„Robíte niečo preto, aby ste zlepšili svoj imidž, aby ste si udržali poriadok vo svojich komunitách, prečo už tie občianske hliadky napríklad nefungujú, nie sú na to peniaze?“*

František Tanko: *„Pán Bielik, občianske hliadky ešte fungujú, tuším, že do tretieho alebo štvrtého mesiaca. Najväčšou chybou je to, že každá vláda, keď je, sú voľby, tak nosia Rómov na rukách, to je najhoršie na toto. Čo sa týka tých rómskych občianskych hliadok, my ako občianske združenie už niekoľko rokov poukazujeme na to, že tento problém treba riešiť, naozaj treba riešiť. Ani jeden predseda vlády, podotýkam, nemal eminentný záujem, aby naozaj sa tento problém začal riešiť. My máme úrad splnomocnenca vlády, ktorý je totálne neschopný, totálne. Európska únia sem posielala nenormálne peniaze, preto sa pýtam, kde sú? Viete, koľko ľudí zbohatlo na rómskej problematike, či sú to občianske združenia, či sú to firmy a tak ďalej, hej? toto my nemôžeme tolerovať donekonečna, hej? My, Rómovia na Slovensku, nemôžeme za to, čo sa stalo v Michalovciach. Nikto nemal právo zobrať niekomu život, ale podotýkam, bol to, bol to, bol to jednotliviec.“*

Peter Bielik, moderátor: *„Ale mohli by ste pomôcť, ale mohli by ste možno pomôcť, aby sa to vyriešilo.“*

František Tanko: *„Ale ako? Ako nikto nemá recept na riešenie rómskej problematiky, keď samotná vláda, predseda vlády nemá záujem sa stretnúť s aktivistami, s predsedami politickej strany alebo s inými aktivistami, ktorí prídu a povedia, toto by sme chceli takto urobiť, nie je záujem. V parlamente má...“*

Peter Bielik, moderátor: *„Aby sme, aby sme nemiešali dve veci, nemyslel som riešenie rómskej otázky, ale konkrétnu túto záležitosť, ktorá sa odohrala v Michalovciach. Naozaj, mnoho ľudí pobúrilo to, čo na jednej strane počuli od polície a na druhej strane od otčima toho mladého človeka, ktorý teda hovoril, že celú noc bol s nami a tak ďalej a tak ďalej.“*

František Tanko: *„Ale to povedal...“*

Peter Bielik, moderátor: *„To som myslel, či si skôr, či si skôr neviete vyriešiť svoje veci sami alebo dohliadnuť na problémy sami.“*

František Tanko: *„Vieme si dohliadnuť, ale musí to byť spolupráca medzi políciou, medzi vládou Slovenskej republiky. Vieme spolupracovať, vieme si ten poriadok udržať, ale ako sa, ako, samozrejme, aký je problém, keď napíšete predsedovi vlády, ten vás odporučí na*

splnomocnenca vlády a ten splnomocnenec vlády vás odbíja, odbíja, odbíja. Ja poznám niekoľko občianskych združení, ktoré navrhovali, ako riešiť tento problém, len viete, oni to dali na papier, niečo si privlastnili a ostatné neakceptovali. Toto je zlé na tom, viete...“

Peter Bielik, moderátor: *„Pán Kotleba, vy máte zákonodarnú iniciatívu v parlamente, môžete presadzovať, navrhovať zákony. Viete si predstaviť, že by ste navrhli takú legislatívu, napríklad peniaze na školstvo alebo na vzdelávanie, na tie občianske hliadky, o ktorých sme sa pred malou chvíľou rozprávali, na väčší počet policajtov, ktorý by mohol byť v problémových oblastiach, podporili by ste to?“*

Marek Kotleba: *„Viete, viete, pán Tonka tu rozpráva o tom, že...“*

Peter Bielik, moderátor: *„Pán Tanko.“*

Marek Kotleba: *„...či Tanko, rozpráva o tom, že peniaze sa stratili. Áno, veď teraz vieme, že pre úrad je štyristo miliónov alokovaných, ale je, to je každé jedno volebné obdobie. Tak ja potom nechápem tomu, prečo sa Cigáni dajú každé jedny voľby oklamať, pretože vieme dobre, že tam je kupovanie hlasov predvolebných, a je to každé štyri roky to isté.“*

František Tanko: *„A myslíte, že...“*

Marek Kotleba: *„Je to každé roky štyri to isté. A váš problém neriešil nikto, pretože tie peniaze sa stratili, ľudia sa obohatili a vlastne vy, Cigáni, ste iba nástroj na to, aby niekto zbohatol. Čiže toto si vy musíte uvedomiť.“*

František Tanko: *„Pán Kotleba, prepáčte, že...“*

Marek Kotleba: *„A potom, ak sme vraveli o tom parlamente, viete, parlamentná matematika je jasná. My keď dáme nejaký zákon, tak jednoznačne ani jedni, ani druhí za to hlasovať nebudú, pretože tieto peniaze, ktoré boli aj z Európskej únie na riešenie tohto problému, využívala aj minulé vláda a využíva ich vláda aj terajšia. Čiže neriešila problém ani tá predchádzajúca vláda, ktorá tu bola dvanásť rokov, a nerieši ten problém ani táto vláda, lebo sa iba obohacujú na vás, a to si vy musíte uvedomiť.“*

Peter Bielik, moderátor: *„Tak len politici, politici vždy, či už to bola autohavária na Zochovej ulici alebo na Staromestskej ulici, či už to bola dvojnásobná vražda na Zámockej ulici, vždy okamžite po takých udalostiach prichádzajú teda s nejakými nápadmi, riešeniami. A áno, máte pravdu, často sa nezrealizujú. Preto som sa pýtal, či s niečím takým prídete vy.“*

Marek Kotleba: *„Preto, áno, my sme, my sme aj predtým dávali zákony na riešenie takýchto vecí, takýchto problémov.“*

František Tanko: *„Ak...“*

Marek Kotleba: *„Ale jednoducho parlamentná matematika je jasná, keď sme neboli strčení v priazni jednej politickej strany, ktorá tu vládla, a nie sme ani teraz tejto vláde, tak jednoznačne“*

zákony nemohli prejsť. A oni, vlastne tí politici, ktorí vládli vtedy alebo teraz, tie peniaze sa im vždy zídu. A práve cez ten úrad, ktorý pán spomínal, sa pravdepodobne tie peniaze tunelujú.“

Peter Bielik, moderátor: *„Pán Tanko chcel reagovať, potom moja otázka, nech sa páči.“*

František Tanko: *„Ak, hej, ak dovoľíte, táto otázka je, samozrejme, na mieste, ale ja sa chcem opýtať aj tuto pána Kotlebu a verejne sa pýtam, na základe čoho niekto hodnotí, že Rómovia páchajú najväčšiu trestnú činnosť za uplynulé roky? Ved' nie je štatisticky nikde evidované, či Rómovia robia to, to, to, hej, to je jedna vec. A druhá vec je to, že Rómovia nikdy nenakradli ako politici, Rómovia, práve naopak, trpia a možno ešte bude, budú trpieť ešte viac, pretože v najbližších parlamentných voľbách aj my máme svoju stranu, ktorú budeme podporovať.“*

Peter Bielik, moderátor: *„No.“*

František Tanko: *„Ale je to, je to, naozaj, ja nevidím v tom žiadny význam, aby niekto tu takto dehonestoval rómsky národ, že výchova, občianske a takéto veci, hej, kriminalita. Kriminalita je na celom Slovensku.“*

Peter Bielik, moderátor: *„No, bohužiaľ, nemáme na toto štatistiky, aby sme to mohli objektívne posúdiť.“*

František Tanko: *„No, ved' to vám hovorím, ved' to vám hovorím, no.“*

Peter Bielik, moderátor: *„Pretože je zakázané, pretože je zakázané také štatistiky robiť, bohužiaľ, aby sme to vedeli teda úplne presne rozsúdiť. Len tam práve trochu smeruje aj taká všeobecná obava, že teda nie vplyvom nejakých etnických treníc alebo niečoho podobného, ale skôr vplyvom zlej ekonomickej situácie, zhoršujúcej sa hospodárskej situácie, jednoducho povedané, to, že ľudia budú mať stále menej a menej peňazí a mať problém prežiť, sa môže zväčšovať aj množstvo takejto násilnej trestnej činnosti, hospodárskej trestnej činnosti, ako sú lúpežné prepadnutia, ako bolo aj toto pravdepodobne, a niečo podobné. Neobávate sa práve takéhoto vývoja a nemali by sme teda skôr tomu nejako čeliť, než to nastane?“*

Marek Kotleba: *„Viete, tá ekonomická situácia bude naozaj zlá, pretože ako prišli zálohové platby ľuďom napríklad za elektrickú energiu, tak tí naozaj sú niektorí zúfalí. A takisto máme tu enklávu prisťahovalcov z Ukrajiny, kde vôbec nevieme, akí tí ľudia prišli a čo, akú kriminalitu môžu páchať. Čiže tá kriminalita môže byť aj z tohto hľadiska, ale čo sa týka tejto kriminality, cigánskej, ja nemyslím si, že by mala nejako sa zdvihnúť, pretože im zálohové platby pravdepodobne, niektorým, ktorí žijú asociálny život, asi neprídu vyššie ako predtým, keď majú niektorí tú elektrickú energiu zadarmo aj ubytovanie, čiže...“*

František Tanko: *„Kto má zadarmo ubytovanie, pán Kotleba, prečo nás zase nazývate asociálmi?“*

Marek Kotleba: *„Viete čo, nie, ja som povedal, ktorí žijú asociálnym životom.“*

František Tanko: *„Hej? A čo, ako, ako a ktorí, hej?“*

Marek Kotleba: „Ja poznám Cigánov aj slušných, aj slušných, lebo keď som ja išiel z Michaloviec, zastavil som sa v jednej takejto obci, nebudem presne vraviť, v ktorej, aby tam nemohli mať problém.“

František Tanko: „Jasné, jasné, hej.“

Marek Kotleba: „Zaviedli im elektrickú energiu a najväčším problémom tej elektrickej energie boli káble, ktorý, ktoré boli nakoniec vykopané. A potom sa sťažuje niekto, že nemá elektrickú energiu, pretože si vykope káble, ktoré tam boli, alebo tá elektrická, električka bola zavedená za obecné peniaze, tak toto, myslíte, že je v poriadku?“

Peter Bielik, moderátor: „Pán Tanko, tá otázka smerovala.“

František Tanko: „V poriadku to nie je, pravda, to máte pravdu, toto, v tomto vám dám za pravdu, veď to je jedna vec.“

Marek Kotleba: „No, tak, takýto, tak, no, vidíte.“

František Tanko: „Ale druhá vec je to, že prečo nás všetkých nazývate asociálmi. My za to môžeme, že, že, že, proste že...“

Marek Kotleba: „Zase, prosím vás, zase prekrúcate. Počúvali ste ma dobre, čo som povedal?“

František Tanko: „Ale však ja sa vás pýtam, ja som vás počúval dobre.“

Marek Kotleba: „Ja som povedal, ľudia, ktorí žijú asociálnym spôsobom.“

František Tanko: „Hej?“

Marek Kotleba: „Ja som nepovedal, že všetci Cigáni sú asociáli.“

Peter Bielik, moderátor: „Dobre, páni.“

Marek Kotleba: „Ľudia, ktorí žijú asociálnym spôsobom. A povedal som, poznám Cigánov aj slušných a poznám Cigánov asociálnych.“

František Tanko: „Ale to je jedno, vy všetkých hádzate do jedného vreca.“

Marek Kotleba: „Takže, takže teraz som vám to vyvrátil a stále prekrúcate.“

Peter Bielik, moderátor: „Dobre, aby sme sa, aby sme sa tu, aby sme sa neslovičkárili tu, pán Tanko, očakávate aj vy, že vplyvom zhoršujúcej sa ekonomickej situácie môže narásť aj ekonomická trestná činnosť?“

František Tanko: „Pozrite sa, hej, pozrite sa, pán redaktor, ja vám niečo poviem. Samozrejme, že tá ekonomická situácia na Slovensku nie je priaznivá ani pre majoritu, ani pre Rómov, ale čo mňa najviac mrzí, je to, že v parlamente strana OĽaNO najprv kričí, že fašisti, ale pritom s

nimi hlasujú, toto je zlé. A čo mňa najviac mrzí, je to, že máme v parlamente dvoch rómskych poslancov, ktorí absolútne, absolútne nevedia brániť Rómov na Slovensku, hej? V Michalovciach včera nebol splnomocnenec vlády, nevedel sa ich verejne zastat', lebo keď tam prišli od kotlebovcov, tak akože samotní Rómovia, ktorí pochádzajú z tých obcí, sa verejne postavili proti tomu fašizmu, pretože Kotlebova strana šíri len fašizmus. Tu pán brat pána Kotlebu šíri, že on pozná aj slušných Rómov, aj neslušných Rómov. Pán Kotleba, ja naozaj som očarený tým, touto vašou politikou, že niekoľko rokov sa prižívujete na rómskej problematike. Ja chápem aj to, že ste poslanec Národnej rady Slovenskej republiky, ak niečo navrhnete, tak vám to neprechádza, ale prečo sa vás, preto sa vás pýtam, prečo všetkých Rómov hádzete do jedného vreca a prečo akože toto robíte, hej, aby ste mali väčšie preferencie, alebo, ja tomu nerozumiem ani my, no?"

Peter Bielik, moderátor: *„No, dobre, nechám zareagovať pána Kotlebu, ale potom pôjdem k ďalšej otázke, nech sa páči.“*

Marek Kotleba: *„Veľmi krátko. Keby sa takéto trestné činy, ako sa stal teraz v Michalovciach, konkrétne vražda slušnej sestričky Eriky, nestávali, tak verte tomu, že, že v takýchto veciach by sme sa nemuseli na nikoho obracať, nemuseli by sme nikam chodiť a všetci by boli šťastní, nepáchala by sa kriminalita, ale opätovne opäť, zase ste sa nechali oklamať, pretože mali ste pána Polláka, ktorý vás zastupoval, teraz vás zastupuje opäť jeho syn, a čo urobili pre vás, neurobili pre vás absolútne nič.“*

František Tanko: *„Ja vám...“*

Marek Kotleba: *„A ak sa vy necháte donekonečna klamať, tak táto otázka sa nevyrieši nikdy a stále sa budú len tí istí dookola na tom prižívať.“*

Peter Bielik, moderátor: *„Dobre, páni, poďme ďalej.“*

Marek Kotleba: *„A prosím vás, už nehovorte o tom, že ja hádzem všetkých do jedného vreca, dobre?“*

František Tanko: *„Ešte, ešte mi dovoľte, ešte, ešte, mi ešte dovoľte, dovoľte, Pollák, Pollák je europoslanec, europoslanec, jeho syn je poslanec Národnej rady Slovenskej republiky, hej? Je to Róm, tak, ako my, oni boli v tých, boli teda v tých Michalovciach, ale viete, čo je na tom zarážajúce? Zarážajúce je to, že strana OĽaNO hlasuje s fašistami.“*

Peter Bielik, moderátor: *„No.“*

František Tanko: *„A pritom Igor Matovič v diskusnej relácii si podáva ruky s kotlebovcami. Tak aký, aká je, kde je teda pravda, povedzte mi.“*

Peter Bielik, moderátor: *„Dobre.“*

František Tanko: *„Keď sa toto deje, hej? On rozpráva, že fašisti, a pritom hlasujú všetci na čele s fašistami.“*

Peter Bielik, moderátor: „Nie som tu na to, aby som odpovedal na vaše otázky.“

František Tanko: „Nech sa páči, prepáčte, hej, áno.“

Peter Bielik, moderátor: „Je to naopak, vy ste tu na to, aby ste odpovedali na moje otázky. Pán Tanko, chcete iniciovať nejaké stretnutia s najvyššími ústavnými činiteľmi, započul som niečo aj o prezidentke Zuzane Čaputovej, čo jej chcete povedať?“

František Tanko: „Chceme s týmto problémom oboznámiť pani prezidentku, hoci si myslím, že pani prezidentka už má tie informácie, ale čo by sme chceli, chceli by sme sa stretnúť s pánom predsedom vlády, a teda poskytnúť mu nejakú spoluprácu a nejaké riešenia. Čiže aj touto cestou.“

Peter Bielik, moderátor: „Aké napríklad?“

František Tanko: „Tak, aby, tak, aby samozrejme, tie eurofondy smerovali k výchove našich detí, na vzdelanie, na prácu, aby sa vybudovali stredné školy v oblasti murárstva, tesárstva a tak ďalej, lebo to tu nemáme, to tu nemáme, ak nejaké občianske združenie urobí projekt na učenie alebo takto, na Slovensku nemáme.“

Peter Bielik, moderátor: „Ja som skôr myslel, že tam prídete s nejakými návrhmi, ako zvýšiť bezpečnosť, lebo to je dnešná téma.“

František Tanko: „Ale vy sa tu, ako vy sa, vy sa tu stále bavíte len o bezpečnosti, pán Bielik.“

Peter Bielik, moderátor: „Tak bohužiaľ, stalo sa to, čo sa stalo.“

František Tanko: „Áno, mňa to mrzí ako Róma, všetkých Rómov to na Slovensku mrzí, ale tú bezpečnosť musí zabezpečiť polícia Slovenskej republiky. My Rómovia nie sme policajti, aby sme strážili hocikoho, hej? Ak by sa toto stalo, hej, toto stalo, hej, a vedel by o tom niekto, tak samotní Rómovia proste ho skatujú tam, hej? Veď to bol jednotlivec, to bol jednotlivec, ktorý toto spravil. Nie je isté, či, že ešte to spravil Róm, hej? To, viete, nemôžeme rozprávať, že to bol on, keď nie je ukončenie, ukončené vyšetrovanie, hej? Počkajme si na závery vyšetrenia, vyšetrenia a uvidíme, čo povie súd. Ak to spravil jeden z nás, treba ho právoplatne odsúdiť, to je všetko. Čo sa týka bezpečnosti, áno, vieme prísť za predsedom vlády. A je veľká škoda, že sa rušia tie rómske občianske hliadky, toto je obrovská škoda, pretože tie rómske občianske hliadky vedeli zabezpečiť, vedeli zabezpečiť spoluprácu aj s políciou Slovenskej republiky, ale vedeli si dať aj pozor v tých osadách.“

Peter Bielik, moderátor: „Už som sa vás na to pýtal, pán Kotleba, či by ste napríklad takéto opatrenia podporili, to znamená viac peňazí alebo presmerovanie časti eurofondov opäť na občianske hliadky, ktoré by dozerali na poriadok.“

Marek Kotleba: „Ja keď, ja keď pána počúvam, tak vlastne my máme rovnakú agendu, pretože my sme povedali už dávno, že mínať peniaze z Európskej únie na rôzne inklúzie, vzdelávanie, zavádzanie internetu nemá absolútny význam. My musíme začať od tých najnižších foriem,

pretože ak oni nebudú mať pracovné návyky, tak ťažko budeme potom ich deti k tomu nejako vychovávať.“

Peter Bielik, moderátor: *„To znamená, tie školy murárske a tak ďalej, tie, to by ste podporili.“*

František Tanko: *„Áno.“*

Marek Kotleba: *„Napríklad, áno, pretože, pretože keby, keby Cigáni od toho deväťdesiateho tretieho využili ten potenciál, ktorý majú, tak diaľnicu do Košíc máme už dávno postavenú.“*

Peter Bielik, moderátor: *„Ja viem, pán Kotleba, len váš brat sľuboval napríklad, keď bol predsedom Banskobystrického samosprávneho kraja, armádu ľudí, myslím, že to nazýval krompáče a lopaty, no, kde boli, nakoniec to bolo, myslím, stovka ľudí.“*

Marek Kotleba: *„Áno, áno, krompáče a lopaty, o to išlo, áno, presne o to išlo, lenže prečo sa to stalo, prečo ten projekt nebol potom úspešný, pretože my sme dokázali zamestnať ľudí, ktorí boli nezamestnateľní. Taký človek, ktorý žije niekde v osade, ťažko pôjde robiť do IT firmy alebo pôjde robiť niekde do nejakej veľkej spoločnosti.“*

Peter Bielik, moderátor: *„No a prečo to nevyšlo?“*

Marek Kotleba: *„Preto môže robiť najjednoduchšiu prácu, stavbársku.“*

Peter Bielik, moderátor: *„A prečo to nevyšlo?“*

Marek Kotleba: *„Pretože vtedy vláda Roberta Fica zmenila zákon, že samosprávne kraje takto nemohli podporovať obce a nemohli takto financovať takéto pracovné miesta, pretože ak by to bolo vtedy úspešné a videli by to, že v každom jednom kraji, alebo v každej jednej obci, alebo v každom jednom okrese, kde takáto, takáto menšina by dostala prácu, tým pádom by mohli platiť, aj keď dajme tomu z minimálnej mzdy, by mohli platiť odvody a štát by ušetril na sociálnych dávkach a mohli by začať viesť normálny, riadny život ako každý jeden občan Slovenskej republiky.“*

Peter Bielik, moderátor: *„Z minimálnej mzdy je to pomerne ťažké, viesť naozaj život na úrovni súčasnej doby. Páni, ešte pán Tanko niečo chcel dodať.“*

František Tanko: *„Ja len toľko dodám, že ozaj, že strana Mariana Kotlebu nepatrí na verejnosť. A naozaj mi je veľmi ľúto to, že bolo dokázané aj súdom, že pán Marian Kotleba teda bol právoplatne odsúdený, mrzí nás všetkých Rómov, že dostal pokutu, teda oné, ako sa volá, že dostal podmienku, a tento človek nepatrí na verejnosť. To je človek, ktorý proste robí nenávisť voči majorite a Rómom. Preto aj my sme sa rozhodli ísť do tých ulíc, vyzvať vládu Slovenskej republiky, aby naozaj toto raz a navždy skončilo. My nie sme ľudia pri...“*

Peter Bielik, moderátor: *„To znamená, bude nejaké opäť zhromaždenie protestné, máte naplánovaný nejaký konkrétny dátum, miesto?“*

František Tanko: „Áno, máme, áno, máme naplánované, máme naplánované sériu protestov po celom Slovensku, kde príde väčšie množstvo Rómov, a tam vyjadríme svoj nesúhlas s politikou a s diskrimináciou na Slovensku. Nie je možné, aby niekto naozaj hanobil rómsky národ na Slovensku, pretože mňa ako Róma to veľmi hnevá a ozaj ja si neprajem to, aby nás všetkých hádzali do jedného vreca. Takže to je všetko, ďakujem pekne.“

Peter Bielik, moderátor: „To asi bude hodená rukavica smerom k vám.“

Marek Kotleba: „Áno, opäť máme tu to isté. My sme povedali, že Ľudová strana Naše Slovensko bude stáť na strane slušných ľudí, či sú bieli, či sú čierni, nehádzeme.“

František Tanko: „Pán Kotleba.“

Marek Kotleba: „Neskáčte mi do reči.“

František Tanko: „Nech sa páči.“

Marek Kotleba: „Nehádzeme v žiadnom prípade všetkých do jedného vreca. Ja mám kamarátov aj Cigánov, poznám aj takých, aj takých. Poznám takých, ktorí si postavili domy, ktorí vychovali deti a vedia prácu.“

Peter Bielik, moderátor: „Skôr by som chcel počuť, či vy tiež budete robiť nejaké zhromaždenia, alebo teda zareagujete na túto aktivitu Rómov.“

Marek Kotleba: „Viete, viete, tieto, mňa len mrzí to, že tieto zhromaždenia sú o tom, že tí Cigáni mnohokrát na tých zhromaždeniach niektorí ani nevedia, prečo sú, lebo ich tam navozia. A videl som to v Rimavskej Sobote, keď sme tam sami boli, a na pódium vystúpil Marian Kotleba a všetci, ktorí tam boli zúčastnení, navození, začali vykrikovať Kotleba, Kotleba. A ten organizátor, ktorý ich mal na starosti, im nepekým slovom povedal, že nemajú vykrikovať Kotleba, ale majú vykrikovať fašista. Čiže mňa toto mrzí, pretože aj tí Cigáni, ktorí sú slušní, v Michalovciach sa dištancujú od tých, ktorí žijú asociálny život.“

Peter Bielik, moderátor: „Pán Kotleba, na vaše aktivity som sa pýtal, či vy budete organizovať nejaké zhromaždenia, aby sme vedeli, na čo sa máme pripraviť.“

Marek Kotleba: „My budeme stáť vždy na strane slušných ľudí, a keď si to situácia vyžiada, je to možné.“

Peter Bielik, moderátor: „Páni, veľmi.“

František Tanko: „Ja ešte, ak dovoľíte sekundu, pán Kotleba, vy ste strana, ktorá za posledný čas nahnala svojich ľudí do vlakov a bili nevinných Rómov, to je jedna vec.“

Marek Kotleba: „Aha.“

František Tanko: „A druhá vec, chcem povedať to, že raz sa nájde človek, ktorý túto stranu úplne zruší. Takže to je všetko, čo chcem povedať.“

Peter Bielik, moderátor: *„Veľmi pekne vám, páni, ďakujem za to, že ste si dnes večer našli čas pre divákov televízie TA3. Ako som spomínal, bola to zrejme premiéra v tomto zložení, tak som vám vďačný za to, že ste ju absolvovali práve v Teme dňa. Želám príjemný večer.“*

František Tanko: *„Ďakujem veľmi pekne za pozvanie.“*

Marek Kotleba: *„Príjemný večer.“*